

FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova

Etnologický ústav
Akademie věd ČR

Etnologický ústav AV ČR a Fakulta humanitních studií UK pořádají workshop

EKOLOGICKÁ ANTROPOLOGIE. STUDIUM KONFIGURACÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH, KULTURNÍCH A SOCIÁLNÍCH FAKTORŮ

pátek 24. ledna 2020

zasedací místnost Etnologického ústavu AV ČR, Na Florenci 3, Praha 1, 5. patro

DOPOLEDNÍ BLOK

9.45 hodin registrace

10.00–10.10 hodin PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D., Etnologický ústav AV ČR

Úvodní slovo

10.10–10.20 hodin doc. PaedDr. Tomáš Hák, Ph.D., & Mgr. et Mgr. Arnošt Novák, Ph.D.,

Centrum pro otázky životního prostředí UK

Jak v našem oboru – sociální ekologii – pojmáme environmentální výzkum: slovo úvodem

10.20–10.40 hodin Mgr. Linda Blättler, 3. ročník COŽP UK

Ekosystémové služby poskytované permakulturou: představení výzkumu

Permakultura je agroekologické hnutí rozšířené po celém světě. Svou popularitou neodpovídá slabé pozornosti, kterou jí zatím věda věnovala. Pomocí antropocentrického konceptu ekosystémových služeb se autorka výzkumu pokouší dopady permakulturních praktik na ekosystémy, a posléze člověka, popsat. Interdisciplinární výzkum kombinující kvantitativní i kvalitativní metody probíhal v České republice a v Belgii. Autorka představí současný stav zpracování výzkumu, přičemž se soustředí zejména na témata, která by pro publikum mohla být zajímavá, např. úskalí konceptu ekosystémových služeb ve vztahu k etnologii.

10.40–10.50 diskuse

10.50–11.10 hodin Mgr. Barbora Nohlová, 1. ročník, COŽP UK

Mechanismy fungování a selhávání environmentálních programů ve vybraných rozvojových oblastech světa

The Tree Kangaroo Conservation Program (TKCP) is a conservation program run by the Woodland Park Zoo. It started in Papua New Guinea (PNG) in 2009, but conservation efforts in this area can be tracked back to 1996, when Dr. Lisa Dabek began her conservation research study. TKCP is mainly focused on the protection of the endangered Matschie's tree kangaroo. Since indigenous landowners in PNG own 97% of the land, it also cooperates with the local communities. Therefore, a part of the program's efforts is aimed on the improvement of the local standard of living in the YUS conservation area (YUS CA). Based on the review of TKCP annual reports and on data conducted during the field research in Yawan and Kotet villages in PNG via participatory observation and interviews with the locals, this contribution's aim is to describe some of the TKCP's developmental efforts in the YUS CA. Since there has been an ongoing debate addressing the issue of effectiveness of conservation programs in PNG and elsewhere in the world, it also discusses some of the main criticism of environmental efforts in the relation to the local communities and offers some possible solutions.

11.10–11.20 diskuse

11.20–12.35 přestávka na oběd

ODPOLEDNÍ BLOK

12.35–12.55 hodin PhDr. Marek Halbich, Ph.D., Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy
Člověk a „horká místa“ na planetě: výzva pro multisited etnografii

Koncept „horkých míst“ (hotspots) byl poprvé podrobněji rozpracován přibližně před třiceti lety britským environmentalistou Normanem Myersem (1988, 1990), který je charakterizoval převážně jako biogeografické regiony s vysokou úrovní biodiverzity ohrožené dlouhodobou přítomností člověka. Referát vychází z tohoto původního konceptu a zaměřil se zejména na antropogenní vlivy na životní prostředí. Dále ukáže různé formy adaptace člověka v konkrétních prostředích v období environmentální krize a klimatických změn a nastíní možnosti interdisciplinárního výzkumu metodologicky opřeného mj. o multisited etnografii, bez níž se takto široce pojatý výzkum nemůže obejít.

12.55–13.05 diskuse

13.05–13.15 přestávka

13.15–13.30 hodin Mgr. Tereza Roubalová, 4. ročník, ISČOA FHS UK

Sdílená volání v repertoárech dvou papoušků šedých (*Psittacus erithacus*) z různých sociálních skupin: představení výzkumu a studie

Papoušci jsou jedni z mála živočišných druhů, u nichž byla potvrzena schopnost vokálního produkčního učení. Jsou také považováni za zvířata se schopností celoživotního učení a velmi komplexní a rozmanitou vokalizací. Nicméně zatím nevíme, do jaké míry jsou jejich repertoáry individuálně či skupinově specifické nebo univerzální. Naším cílem (kol. aut.: Tereza Roubalová, Nicolas Giret z Neuroscience Paris Saclay Institute, Dalila Bovet z Laboratoire Ethologie Cognition Développement a Jitka Lindová z FHS UK) bylo zjistit, do jaké míry je vokální repertoár papoušků šedých sdílený mezi neznámými jedinci, což nám mohlo napovědět i o míře vlivu sociálního učení na jejich vokální repertoár. Ve studii jsme srovnávali vokální repertoáry dvou samic papoušků šedých ze dvou různých laboratoří, konkrétně laboratoře české a francouzské. Tyto samice spolu nikdy nebyly ve vokálním kontaktu ani neměly možnost slyšet nikoho z druhé skupiny. V obou laboratořích byly repertoáry zmapovány užitím vizuálně-akustické analýzy a pro každou kategorii byl určen prototyp. Sada prototypů u české samice obsahovala 61 kategorií, u francouzské samice 100 kategorií. Porovnání obou sad proběhlo pomocí vizuálně-akustické analýzy ve dvoustupňovém procesu. Nejprve sady porovnali dva zkušební nezávislí hodnotitelé, jejich neshody poté posuzovali další dva trénovaní hodnotitelé. Zároveň jsme zjišťovali míru sdílené vokalizace v rámci skupiny v české laboratoři. Výsledky ukázaly, že vokální repertoáry dvou zkoumaných jedinců byly poměrně značně sdílené. Jednalo se o více než polovinu (51 %) menšího repertoáru a více než čtvrtinu (28 %) repertoáru. V rámci skupiny v české laboratoři dvě samice sdílely v průměru 87 % repertoáru a průměrná podobnost repertoárů všech jedinců byla 84 %. Výsledky napovídají, že u tohoto druhu zřejmě hraje sociální učení vokalizace značnou roli, nicméně tato studie jako první identifikovala silnou tendenci pro univerzální vokální vzorce u druhu s „naučenou“ vokalizací.

13.30–13.40 diskuse

13.40–13.55 hodin Mgr. Tereza Hodúlová, 3. ročník, ISČOA FHS UK

Sídlíště řadových domů a koncept trvalé udržitelnosti z pohledu antropologie

Na základě etnografického výzkumu prováděného na sídlišti Solidarita (stavba v letech 1946–1951) v Praze a sídlišti Bakkehusene (stavba v letech 1921–1923) v Kodani příspěvek ukáže, jak lze materiální a sociální prostředí domova posuzovat ve vztahu k trvalé udržitelnosti. Tato sídliště v době svého vzniku akcentovala na jedné straně principy funkčnosti a efektivity, na druhé straně principy participace, kolektivnosti a sdílení. Svým specifickým komplexním uspořádáním řadových domů se zahradami, občanskou a kulturní vybaveností a dostatkem veřejného prostoru měla sídliště podporovat sousedství a komunitu žijící ve zdravém zeleném prostředí, a tím upevňovat i vztah k místu svého domova. Cílem tohoto příspěvku je ilustrovat, jak se výše zmíněné charakteristiky materiálního prostředí sídliště promítají do jeho současného sociálního prostředí, a na základě čeho lze tato sídliště vnímat jako trvale udržitelná.

13.55–14.05 diskuse

14.05–14.15 hodin Mgr. Matvej Gotlib, 1. ročník, OA FHS UK

Chronotopy Prahy – malý „diskusní“ příspěvek

14.15–14.20 diskuse

14.20–15.00 závěrečné slovo a volná diskuse